

**ДИДАКТИЧКО - МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И
ПРЕПОРУКЕ – СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ
ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА**

Бања Лука, октобар 2021. године

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ - СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА

Настава француског језика у основној школи усмјерена је на когнитивно учење и треба да омогући развијање афективне и комуникативне способности ученика, да подстиче слободу и креативност идеја, развијање културних, естетских и интелектуалних вриједности и способности. Настава француског језика треба да буде у складу са савременим достигнућима науке о језику и као таква треба да буде усмерена на ученика и процес учења.

Приликом реализације наставног процеса паралелно се развијају и усмена и писана комуникација. То значи да се пажња подједнако посвећује развоју свих језичких вјештина: слушању и читању у оквиру разумијевања, говорној интеракцији и продукцији, те писању и њима се приступа на интегрисан и индивидуалан начин.

У почетној фази учења, када је основни циљ сензибилизација и развијање спонтаног усвајања комуникацијских функција мотивисаност је посебно значајна те наставник треба да се упозна са способностима, стиловима учења и интересовањима ученика.

У реализацији наставног процеса, у средишту пажње је ученик и процес учења. Наставник није више једини извор знања, него је, у складу са методолошким постулатима, модел и треба да упућује ученике да користе различите изворе знања и како да уче.

Настава француског језика треба да буде динамична и креативна уз фаворизовање интерактивног групног рада и рада у пару. Атмосфера на часу треба да буде пријатна и радна, јер таква атмосфера дјелује подстицајно на ученике. Код ученика треба развијати демократске и емпатичке особине. Наставник треба да развија код ученика самопоуздање и независност, кооперативност, колаборативност, културу дијалога, толерантност, разумијевање и уважавање различитости, мултикултуралности и плурилингвализма.

У наставном процесу, матерњи језик треба користити што је мање могуће, тј. само у ситуацијама када је то крајње неопходно.

Наставник треба да води рачуна да наставу реализује тако да је прилагођена различитим нивоима постигнућа ученика у одјељењу, као и различитим стиловима учења и индивидуалним потребама што је и основа приступа окренутог појединцу који је потребно почети уводити на овом нивоу.

Приликом припремања за наставни процес и у његовој реализацији, наставници треба да користе разноврсне и савремене: методе (метода демонстрације, илустрације, рада са текстом, разговора, рјешавања проблема, итд.), облике рада (рад у пару, рад у групи, индивидуални рад, итд.), типове задатака и расположива наставна средства (CD-плејер и компакт дискови са снимљеним аудио материјалом, видео бим, постери, рјечници, итд.) што омогућава ученицима да увјежбају и што боље усвоје презентоване садржаје тј. развијање и унапређење језичких компетенција. Наставник треба да подстиче ученике да активно учествују у самом наставном процесу тако што ће им омогућити да и они генеришу неке од додатних материјала који се користе на часу.

Понављање и реактивирање ученог омогућавају ученицима да учврсте знање. Такође је добро да, после одређених тематских цјелина, ученици, уз помоћ наставника, раде мале пројекте који захтијевају реактивирање претходно усвојених знања и њихово коришћење у новом контексту. За млађи узраст је потребно припремити много забавних активности. Забавне активности и игра помажу у успостављању опуштене атмосфере и климе повјерења. У настави треба, кад год је то могуће, уводити игру драматизацију, цивилизацијске и интеркултуралне елементе.

Пожељно је да се француски језик користи као језик комуникације у одјељењу. Упутства за активности, коментаре на ученички рад, треба постепено изражавати на француском језику да би се у учионици успоставио франкофони амбијент. Успостављању франкофоног амбијента може допринијети и уношење елемената француске културе у учионицу.

Слушање и разумијевање

Наставник треба да користи што разноврсније снимљене прилагођене материјале за слушање с циљем оспособљавања ученика да разумије природан говор и различите дијалекте стандардног говорног језика. Одговарајућим активностима наставник треба да, прије слушања, припреми ученике за успјешно прихватање нове теме и да усмјери њихову пажњу представљањем садржаја помоћу илустрација или фотографија, истицањем кључних ријечи и израза, као и постављањем различитих типова задатака које треба да ријеше током слушања. Такође, наставник треба осмислити и активности после слушања и од ученика може тражити да ријеше одговарајуће задатке као што су одговори типа тачно/нетачно, уписивање ријечи или података који недостају, повезивање текста са сликама, одговарање на постављена питања и др.

Читање и разумијевање

За развијање ове вјештине треба користити разноврсне изворне прилагођене текстове уз кориштење одговарајуће технике читања. Разумијевање текста се може провјеравати за вријеме или након читања. За провјеравање разумијевања прочитаног текста треба користити разноврсне вјежбе типа допуњавања, повезивања, избора понуђеног одговора, одговора на питање, тачно/нетачно, успостављање хронолошког реда реченица или дијелова текста и сл.

За ове двије вјештине је потребно истаћи да ученици не морају разумјети цијели текст од ријечи до ријечи, али је потребно да разумију текст у глобалу и идентификују потребну информацију у тексту.

Говор

На почетном нивоу развијања језичких способности, говорне активности ученика су једноставне и морају се усмјеравати. Да би се сви ученици мотивисали, потребно их је укључити у једноставне говорне задатке: игре, касније у рад у групи или у разговор двоје и више ученика, у играње улога, симулирање ситуација и слично. Временом активности ученика треба све више усмјеравати на самостално излагање, извјештавање, препричавање догађаја, и сл.

Препоручују се активности дијалогског или монолошког типа. Посебну пажњу треба посветити дијалозима који су веома заступљени у удбеницима. Пожељно је да у активностима учествује што више ученика (рад у пару/групи). Пошто се ради о

свакодневним темама и дијалозима којима се симулирају свакодневне говорне ситуације, треба омогућити ученицима да говоре из властите перспективе и износе властита искуства, а не да само глуме личности из уџбеника, јер ће их то више мотивисати за рад. За монолошко изражавање може се тражити од ученика да причају о неким личним стварима, нпр. да испричају путовање, представе планове за будућност. Важно је створити опуштену атмосферу гдје неће бити страха од грешака, критике, кажњавања или слабих оцјена. Ученике треба охрабривати да говоре на француском језику без обзира што ће бити грешака. Оне су неминовне, јер француски језик за њих представља страни језик. При томе треба биљежити грешке које су карактеристичне за читаву групу, а онда циљаним вјежбама радити на отклањању тих грешака.

Писање

За развијање ове вјештине може се користити писање на задату тему (писање по моделу, довршавање текста, попуњавање текста, диктат) или писање на слободну тему (писање мејла, писма). Ученицима треба указати на важност самог процеса писања и писаног изражавања. Писани текст треба да има одговарајућу форму, лексику, те граматичку, правописну, и интерпункцијску тачност. Исправљање писаног текста не треба да буде фактор демотивације. Осим приступа писању као производу, може се почети уводити и приступ писању као процесу, уз повезивање писања са другим језичким вјештинама.

У настави француског језика, за учење граматичких структура препоручује се индуктивни приступ. Ученици, из низа предочених примјера, идентификују језичке структуре и уоче правила која касније примјењују у пракси.

Грамматичке структуре се уводе постепено и примјењују на великом броју вјежбања базираних на реалним ситуацијама. Настава граматике треба да оспособи ученике да формирају што исправније реченице и исказе на француском језику. Понављање већ познатих структура омогућава да ученици утврде оне дијелове које нису најбоље савладали у претходном периоду. Познавање граматичких правила није циљ наставе француског језика, стога не треба тражити од ученика да их репродукују уколико их правилно употребљавају.

Лексика је један од битних елемената у учењу страног језика. За објашњавање нове лексике, наставници треба да користе контекстуални приступ. Ученике треба подстицати на усвајање парадигми ријечи и колокација коришћењем савремених приступа настави лексике, нпр. креирањем мапа ума или мрежа.

Код исправљања грешака, наставник треба да буде обазрив. Ученике не треба прекидати због грешака које праве у току усменог излагања. Наставник треба да укаже на њих по завршетку излагања или да се користи методом тзв. корективне повратне информације. У писаним радовима, наставник треба да означи врсту грешке. Када је то могуће, треба пружити прилику ученицима да сами исправе своје грешке.

Приликом објашњавања граматичких садржаја наставници треба да сведу употребу сложене терминологије (метајезика) на минимум. Препоручује се писано и усмено тестирање усвојености вокабулара и граматике у контексту, а не директним испитивањем значења ријечи и знања граматичких правила.

Домаћи рад, као наставак рада у школи, омогућава ученику континуитет у усвајању презентованог градива.

Пројекти

Израда пројеката је веома корисна за ученике у настави француског језика. Оваква активност омогућава развијање самосталности и одговорности код ученика. Пројектни задатак треба да је јасно дефинисан, са детаљним упутством за израду и прилагођен способностима ученика. Ученици могу реализовати пројектни задатак индивидуално, у пару или у групи (што зависи од плана рада наставника и договора између ученика и наставника). Завршетак рада на пројекту представљају презентације које ученик/пар/група реализују на часу. Презентације могу бити разноврсне - зидне новине, постери, излагања праћена слајдовима, видео презентације, итд.

Праћење, вредновање и оцјењивање

Приликом оцјењивања ђака наставници треба да праве разлику између учених и научених структура. Учено градиво, на примјер, се односи на препознавање одређених глаголских форми, док научено градиво подразумијева тачну употребу одређених глаголских форми у контексту. Када је ријеч о вокабулару, научено градиво се односи на учениково познавање значења ријечи, док усвојени вокабулар подразумијева употребу ријечи у различитим контекстима.

Праћењем, вредновањем и оцјењивањем ученика, што представља сталан процес у настави француског језика, наставници треба да подстичу ученика на континуирани рад. Наставници прате, вреднују и оцјењују ученике путем усмених и писаних провјера постигнућа.

- Усне провјере постигнућа се врше у току реализације наставних садржаја на часовима, тј. рада у пару, у групи и индивидуалног рада ученика. Наставник редовно прати и записује запажања о правилном изговору, јасном изражавању, правилној употреби граматике, богатству вокабулара, начину изражавања, сналажењу у разним ситуацијама. У току полугодишта, наставник треба да најмање два пута оцијени ученика према способностима за учествовање у говорној интеракцији и за усмено излагање.

-Писане провјере постигнућа се реализују кроз низове задатака објективног типа, тестове, контролне радове, вишеминутне провјере постигнућа, писмене задатке. Писмени задаци се могу састојати од писања писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација) или кратких описа (личности, догађаја, собе и сл.).

На почетку школске године наставници треба да упознају ученике са системом рада и оцјењивања. Поред контролних радова, писаних вјежби, тестова и других врста задатака, оцјењује се ученикова активност на часу. У том смислу би требало избјегавати класично усмено испитивање ученика, већ усмену оцјену извести на основу ученикове активности на часу. Уколико ученик није активан и не одговара на наставничково подстицање да се укључи у рад одјељења, наставник га може усмено испитати и на тај начин провјерити и вредновати његово знање.

Исходи учења

Ученици основне школе треба да савладају, у говорној и писаној комуникацији, програмске садржаје дате у Наставном плану и програму, развијајући и унапређујући истовремено све језичке вјештине. Ученици треба да активно учествују у разговору (уз одређену помоћ наставника). Ученици треба да разумију изоловане реченице и често кориштене ријечи из подручја од непосредног личног интереса, могу комуницирати у једноставним и уобичајеним ситуацијама о познатим темама и активностима и једноставно описати аспекте свог образовања, непосредну околину и садржаје у оквиру задовољавања својих потреба.

Додатни рад

Циљ додатне наставе је да се заинтересованим, надареним и мотивисаним ученицима пружи прилика да прошире своје знање језика у подручјима којима се у редовној настави посвећује мање времена и пажње, као и да се припреме за такмичење из француског језика.

Приједлог додатне наставе из француског језика

- Учврстити знања из редовног програма
  - Реализовати садржаје изван стандардног плана и програма
  - Развити позитиван став према свим облицима рада
  - Развити занимање за обраду тема на другачији начин
  - Оспособити ученике за што самосталнији рад
  - Омогућити ученицима да путем аудио-визуелних метода буду у контакту са изворним говорницима (Compréhension orale)
  - Оспособити ученике да у мањим групама учествују у комуникацији са наставником али и међусобно (Production orale)
  - Оспособити ученике за разумијевање писаног текста (Compréhension écrite)
  - Припремити ученике за састављање кратких састава (Production écrite)
- наравно све то у складу са узрастом и интересовањима ученика.

Извори

Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, приручници, граматике и рјечници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске.